

FORSKJELLER: Hege Nøkleby (23), Rune Nøkleby (8), Ann Kristin Nøkleby (45) og Ole Henrik Jevne (35) har familietid i solen i Fredrikstad. De mener de sosiale forskjellene i Norge er tydelige. – Jeg har bygget hus på vestkanten i Oslo og hytter i fjellet for rikinger, og da ser man jo mye overflod. Med den velstanden og alle oljepengene vi har, er det rart at så mange nordmenn samtidig er fattige, sier Ole Henrik, som jobber som tømrer.

Arbeiderne har forlatt saken og rullebåndet. Nå er det i matfatet og på treningsstudio klaseskillet viser best.

Før var skillet enkelt. Arbeiderklassen var industriarbeiderne. Det var dem mot resten, og de hadde kampsanger.

I dag er andelen industriarbeidere på et historisk bunnivå. Likevel lever «arbeiderklasse» og «middelklasse» videre.

– Norge er et velferdssamfunn med mål om likeverd, og vi liker så klart å tro at vi har nådd det målet. Men vi har et sterkt klaseskille, sier May-Len Skilbrei, forsker ved Fafo.

Hun mener klassebegrepet ble forsøkt begravet på 80- og 90-tallet. – Men nå er det ikke uhørt å snakke om klaseskille lenger, sier Skilbrei.

En undersøkelse Opinion har gjennomført for LO-Aktuelt, viser at to av tre nordmenn nå mener vi har et betydelig klaseskille. I en lignende undersøkelse fra 2001, svarte over halvparten at de ikke følte noe klasetilhørighet. I dag mener halvparten at de tilhører

middelklassen, mens godt over 30 prosent kategoriserer seg selv som arbeiderklasse. Sammenlignet med 2001, er dette en økning på over 10 prosent.

Men hvem er de?
– Arbeiderklassen har flyttet seg fra rullebånd til call center. Den nye arbeiderklassen er i serviceyrker og i lavtlønnede omsorgsyrker. Det er for eksempel vektere, hjelpepleiere eller telefonselgere. Klassen har gjennomgått en stor endring, sier Karl-Fredrik Tangen, samfunnsgeograf ved Markedshøyskolen.

I dag handler ikke klaseskillet bare om utdanning, yrke og lønn, men om mat og trening. Om helse,

Birkebeinerrennet og riktige fritidsaktiviteter for barna.

– Hvordan man forholder seg til skole, fritid, kosthold og fysisk aktivitet virker sammen og påvirker hvordan du gjør det i livet. Livsstil er en konsekvens av posisjonen du har i samfunnet, og materielle ressurser, sier Tangen.

■ **Grupper med høy utdanning spiser mer frukt og grønnsaker og har lavere inntak av brus og saft enn grupper med lav utdanning, ifølge en SIFO-undersøkelse.**

May-Len Skilbrei mener samfunnet

krever at vi skal følge middelklassens livsstilsoppskrift for å bli oppfattet som vellykkede i dag.

– Middelklassen setter idealene – og lever du livet ditt på en annen måte, innebærer det skam. Er du hjemme og sykmeldt? Trener du ikke, og går du ikke Birken? Spiser du virkelig på McDonalds?

Slik ser middelklasseoppskriften ut, ifølge samfunnsgeograf Karl-Fredrik Tangen:

Middelklassen vil oppover. Derfor har middelklassen færre barn. Middelklassebarna skal ha de riktige fritidsaktivitetene – én idrett som er bra for kroppen, og én kulturaktivitet som er bra for dan-

nelsen. Og ikke godteri før lørdag. Klasse går i arv.

■ **Barnas karakterer i grunnskolen er i økende grad avhengig av foreldrenes utdanningsnivå, viste nylig NOVA's evaluering av Kunnskapsløftet. Elever med høyt utdannede foreldre får bedre karakterer.**

– **Min oppvekst** har vært i arbeiderklassen, det er det ikke tvi om, sier Hege Nøkleby (23).

Møt familien Nøkleby fra Trøgstad. De nyter en kebab og iskald

FAMILIELIV: Rune Nøkleby legger puslespill sammen med mamma Ann Kristin Nøkleby og samboeren Ole Henrik Jevne. – Jeg giftet meg tidlig og fikk familie istedenfor utdanning. I ettertid har jeg lurt på hvorfor jeg ikke studerte. Jeg kunne gjerne ha tenkt meg å studere psykologi, sier Ann Kristin. Men det er tiden med familien hun blir lykkelig av.

”Middelklassen setter idealene – og lever du livet ditt på en annen måte, innebærer det skam.

Fafo-forsker May-Len Skilbrei

brus i sommersolen i Fredrikstad, hvor Hege studerer. Hjemme i Trøgstad skal mamma Ann Kristin Nøkleby (45) snart begynne å jobbe i skolefritidsordningen.

Samboeren Ole Henrik Jevne (35) jobber som tømrer.

– Tømrere hører vel tradisjonelt sett til arbeiderklasse. Jeg føler ikke jeg hører til overklassen når jeg driver og tømrer i alle fall, ler Ole Henrik, som har en inntekt han er fornøyd med.

Ann Kristin mener Norge har et sterkt klaseskille.

– **Jeg tenker at de rike kommer seg mye lenger når det gjelder utdanning, og de kommer**

lenger også ellers i samfunnet, sier Ann Kristin.

Selv giftet hun seg og fikk barn tidlig, og tok ikke utdanning etter grunnskolen. Nå har hun etterutdannet seg med kveldskurs.

– Jeg tenker jeg skulle hatt litt høyere utdanning slik at jeg kunne fått høyere lønn, og flere muligheter. Jeg kommer stadig tilbake til den tanken, sier Ann Kristin.

For datteren Hege var det en fjern tanke å forlate skolebenken etter grunnskolen. Hun tok først fagbrev.

– Men jeg skjønner at jeg måtte satse høyere. Nå har jeg ett år